

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Teze bakalářské práce

Vývojové tendence regionální politiky EU

Aneta Fritscheová

© 2014-2015 ČZU v Praze

Souhrn

Tato práce se zabývá zhodnocením vývojových trendů regionálního rozvoje z pohledu regionální politiky, a to na třech hlavních úrovních. V první řadě na úrovni Evropské unie, dále konkrétněji na úrovni Belgického království a nakonec na regionální úrovni třech Belgických regionů: Vlámka, Valonska a hlavního města Brusel. Dále se zaměřuje na historický rozvoj těchto regionů z hlediska osídlení a ekonomických aktivit, přičemž záměrem je analyzovat rozdílnosti ve vývoji. Teoretickým podkladem jsou definice pojmů region, regionalizace, regionální politika, regionální rozvoj, urbanizace, a další. Vzhledem k malému rozsahu této práce se v praktické části hlouběji zaměřuji pouze na jeden indikátor ekonomické aktivity, a to zaměstnanost, jež regionální politika zahrnuje. Rozsáhlá data v rámci vytyčených úrovní byla zpracována pomocí analýzy Shift and share. Pro tuto analýzu byl potřeba sběr dat, získaná ze statistik Eurostatu. Souborem výpočtů pro danou analýzu byly nalezeny rozdíly v zaměstnanosti v jednotlivých sektorech zaměstnanosti, které byly dále porovnávány z hlediska jednotlivých zemí Evropské unie. Tyto rozdíly a případné změny byly sledovány mezi lety 2000 – 2012. Následně bylo nastíněno několik málo alternativ, po nastudování více ekonomických indikátorů, jakými směry se budou tyto regiony nadále vyvíjet.

Klíčová slova: region, regionální rozvoj, regionální politika, urbanizace, suburbanizace, analýza Shift and share.

Cíl práce

Bakalářská práce se v obecné rovině zabývá konceptem dlouhodobých vývojových trendů ve třech Belgických regionech Vlámku, Valonsku a hlavním městě Brusel. Zaměřuje se na historický rozvoj všech regionů z hlediska osídlení a ekonomických aktivit a bude analyzovat příčiny rozdílného vývoje. Dále také nastíní, jakými směry se budou tyto regiony nadále vyvíjet. Práce se zaměří na vliv regionální politiky EU a na analyzované vývojové trendy.

Metodika

Tato práce se zabývá regionální politikou v Evropské unii v obecné rovině, ovšem důkladněji zpracovává vývoj a strukturu zaměstnanosti, a to především na území Belgického království, v rámci regionů. Je třeba zmínit, že regionální politika jako taková je velmi obsáhlé téma a zahrnuje spousty podoborů, jak ekonomických a politických, tak sociálních či kulturních. Proto byl vybrán pouze jeden ekonomický indikátor, tedy struktura zaměstnanosti, jež byl hlouběji analyzován. Konkrétně, cílem této práce je zhodnotit dlouhodobé vývojové trendy zaměstnanosti v Belgickém království.

V první části této práce je kladen důraz na historický přístup. Byly zkoumány písemné prameny a zdroje pro teoretickou část, a to především publikace firmy IWEPS. Dále knižní prameny a nakonec statistiky z portálu Eurostat. Pro teoretickou část byl vybrán analytický přístup, založený na testování teoreticky podložených hypotéz několika málo vybraných proměnných. Tento přístup je totiž vhodnější pro zkoumání jevů, týkajících se otázky: „co by se mohlo stát“, oproti: „co se vlastně děje“ v normálních podmínkách. Nakonec byl zahrnut i matematický přístup v podobě analýzy Shift and share, kdy byla zapotřebí modifikace obdržených dat a následně několik výpočtů s pomocí programu MS Excel. Metoda byla zvolena kvantitativní, vzhledem k tomu, že vycházíme z určité teorie. Díky analýze statistických údajů jsem byla schopna interpretace a zobecnění daného problému. V rámci pracovního postupu došlo za prvé ke studiu písemných pramenů, za druhé k terénnímu výzkumu (v rámci jednoho pobytu na Erasmu v Belgickém Gembloux), za třetí k průzkumu dalších zdrojů (především statistických výstupů firmy IWEPS, v rámci stáže, kterou jsem v této společnosti absolvovala). Dále byly zpracovány statistické údaje získané z portálu Eurostat, kalkulovány výpočty pro analýzu Shift and share a následně interpretovány výsledky analýzy. V poslední fázi došlo na studium vývoje dalších ekonomických indikátorů a nakonec k celkové interpretaci, s ohledem na teoretickou část.

Závěry

Regionální politika se od finanční krize, začínající roku 2009 a trvající dodnes, zaměřuje na několik oblastí rozvoje či podpory.

Za prvé se snaží dosáhnout socioekonomické stability mezi regiony v EU. Tyto meziregionální rozdíly reguluje zaváděním různých opatření, přičemž jsou podporovány hlavně méně rozvinuté regiony. Belgie rozhodně patří do skupiny států s velmi rozvinutou

ekonomikou, ač se potýká s několika let trvající rivalitou mezi Vlámským a Valonským obyvatelstvem a také poměrně vysokým státním dluhem.

Za druhé podporuje budování infrastruktury a zlepšování životního prostředí, a za třetí se velmi zaobírá otázkami týkajícími se zaměstnanosti. Dříve se Belgie zaměřovala hlavně na zemědělství, což v určité míře přetrvává dodnes, ovšem neohlíželo se moc na údržbu, revitalizaci statků a strojů, čímž celé podniky zastaraly. Zemědělci zůstávali u tradičních způsobů zemědělství, zaostávali v moderních technologiích a neměli finance na obnovu a modernizaci. Prosperita, a tím i bohatství se totiž po průmyslové revoluci přesunula do Vlámského regionu, kde se začal rozvíjet průmysl. Vzhledem k tomu, že v zemědělství nebylo moc peněz, tak ani pro mladé lidi nebylo toto povolání příliš atraktivní. Belgie a především Valonský region se tak nyní potýká s problémem přestárlých zemědělců.

V rámci regionální politiky v Belgii se tedy lpí na začleňování absolventů a mladých lidí do 25 let do pracovního procesu, především mladých zemědělců¹. Navíc po několik desetiletí se celkově přesouval trend zaměstnanosti od zemědělství ke zpracovatelskému průmyslu. V dnešní době (v horizontu deseti let) se čím dál více zaměstnanosti přesouvá do terciálního sektoru, tedy obchodu a služeb. Pozitivně rostoucími sektory jsou i odvětví vědecké, technické a administrativní činnosti. Celkově se strukturální rozdělení zaměstnanosti jeví jako vyrovnané a dokonce, v porovnání s průměrem EU, je růst zaměstnanosti o něco vyšší. Ve spojení s celkově pozitivním nárůstem zaměstnanosti povede toto sektorové rozdělení k stálému ekonomickému rozvoji.

Důležitou meziregionální otázkou je také způsob dojíždění za prací. V Belgii lze dojíždět do práce třeba i přes půl země, vzhledem k její malé rozloze. Tomuto trendu se nelze moc bránit. Proto alespoň budování infrastruktury a péče o životní prostředí se důkladně projednává. Například železniční síť je v Belgii velmi hustá a propracovaná (budovaná za průmyslové revoluce), tudíž mnoho lidí využívá právě této formy dopravy. V souvislosti s tímto trendem *dojíždění za prací do měst* se mluví o tzv. úpadku venkova a zemědělství, jelikož lidé na venkově nežijí a nepracují, pouze tam jaksi „přespávají“.

Závěrem, regionální politika je velmi flexibilní politikou, jež bude vždy potřeba. Je důležitá nejen pro ekonomicky slabší státy Evropy, na příklad pro Českou republiku, ale i pro rozvinuté státy zahrnující Belgii. Regionální politika nikdy nezankne, ovšem v horizontu dalších 10 až 20 let, se s velkou pravděpodobností budou měnit cíle a perspektivy či celkové zaměření vývoje.

---

¹ Speciálně touto problematikou se zabývá Společná zemědělská politika EU (SZP).

Seznam vybraných zdrojů

Blažek, J. a Uhlíř, D. 2002. *Teorie regionálního rozvoje*. Praha: Karolinum, 2002. ISBN 978-80-2461-974-3.

Hulcius, E. 2006. *Stručná historie států: Belgie*. Praha: Libri, 2006. ISBN 80-7277-191-4.

Kadeřábková, J. a Trhlínová, Z. K. 2008. *Region a regionální vědy*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2008. ISBN 978-80-7408-009-8.

Majerová, V., a kol. 2004. *Regionální politika a rozvoj venkova*. Praha: Pomoc, o. s. Týn nad Vltavou, ČZU v Praze, PEF, 2004. ISBN 80-213-1199-1.

Šindler, P. 1998. *Regionální rozvoj a regionální politika*. Ostrava: Ostravská univerzita, Přírodovědecká fakulta, 1998. 9788070427637.

Zahraniční zdroje:

Bassilière D., Caruso F. a kol. 2008. *Vingt-cinq ans d'évolution régionales*. Brusel: Henri Bogaert, 2008. D /2008/7433/16.

Institut Wallon de l'évaluation, de la prospective et de la statistique. 2014. Analyses et prévisions conjoncturelles. *Tendances Économiques*. Ročník, 2014, Sv. I, 1.